

Франкофонії Франція зміцнює торгові, економічні та політичні зв'язки з державами Європи.

Отже, міжнародна організація «Франкофонія» використовується Францією для підтримки високого статусу французької мови на міжнародній арені. Завдяки цій організації французька мова – мова, яка використовується в багатьох міжнародних організаціях в Європі та Африці. Вона також визнана мовою «кохання та романтики». Визнання та повага іноземними державами французької мови вже є позитивним фактором для реалізації зовнішньополітичного курсу Франції.

Джерела та література

1. Campus France. Emmanuel Macron's ambition for the French language and multilingualism. URL: <https://www.campusfrance.org/en/emmanuel-macron-s-ambition-for-the-french-language-and-multilingualism>
2. International organization of Francophonie. URL: www.francophonie.org
3. LA LANGUE FRANÇAISE DANS LE MONDE. USAGES ET AVENIR DU FRANÇAIS DANS L'ESPACE FRANCOPHONE DU SUD. P. 41. Éditions Gallimard, 2019.
4. Liste des 88 États et gouvernements membres de plein droit, membres associés et observateurs de l'Organisation internationale de la Francophonie. Service des instances de l'OIF 2019.
5. The Ministry of foreign affairs of Armenia. Foreign Policy. URL: <https://www.mfa.am/en/>
6. The Ministry of foreign affairs of Lithuania. Foreign Policy. URL: <https://www.urm.lt/default/en/>
7. The Ministry of foreign affairs of Ukraine. URL: <https://mfa.gov.ua/en>

Сизонюк Валерія

ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ІСЛАМСЬКИХ ДЕРЖАВ У РЕГІОНІ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Анотація. У статті досліджується вплив релігійного чинника на формування іміджу ісламських держав у міжнародній спільноті. Розглянута проблематика розмежування лінії між агресивною зовнішньою політикою певних держав Близького Сходу та, на їхню противагу, тих країн, що досягли налагодження відносин із країнами Західної Європи та Північної Америки.

Ключові слова: імідж, Близький Схід, США, зовнішня політика.

Abstract. The article examines the influence of a religious factor on the image of Islamic states in the international community. The problem of demarcation of the line between the aggressive foreign policy of certain countries of the Middle East and, in contrast, those countries which have reached the establishment of relations with the countries of Western Europe and North America is considered.

Keywords: image, Middle East, USA, foreign policy.

В сучасних умовах проблема конкурентних переваг є однією з ключових задач, які стоять перед кожною країною ХХІ ст. Позиціонування образу держави, її політичної системи та окремих територіально-адміністративних

одиниць впливають на загальне сприйняття. Надійний позитивний імідж розцінюється як важливий стратегічний ресурс, що дає змогу зробити голос країни на світовій арені вагомим, а її саму – привабливим місцем як для зовнішніх цільових аудиторій, так і для власних громадян.

Мета дослідження – проаналізувати особливості іміджу держав ісламського світу в регіоні Західної Європи та Північної Америки.

Імідж є свідомо сконструйованим, тобто формується відповідно до чітко поставлених цілей. В конструюванні іміджів не повинно бути нічого маніпулятивного: у разі невідповідності своєму об'єкту, по-перше, порушуються етичні принципи соціальної комунікації, по-друге, подібна діяльність все одно не була б успішною тривалий період часу [1].

Конкретизувати поняття іміджу потрібно, встановивши взаємозв'язок між психічними процесами сприйняття людини і соціальними процесами формування тих чи інших характеристик об'єктів у свідомості. Як такий сполучний елемент виступає поняття соціального стереотипу. Імідж країни може бути визначений як стійка система стереотипів, сформованих в аудиторії щодо певної країни. Він формується шляхом оцінки таких елементів: політика країни, соціальна сфера, культура, географічний чинник та інші [2].

Релігія має значний вплив на формування іміджу держави, особливо якщо йдеться про одну з найвпливовіших релігій світу – іслам. У країнах сповідування він набуває глобального характеру та досить часто задає темп розвитку міжнародних відносин.

В усі часи релігії виконували суперечливу функцію в трансформації різних сфер суспільства: з одного боку, виступаючи хранителями постулатів, вони відігравали консервативну роль, а з іншого – були бар'єром, що розділяє різні ідеї і готовність людей до змін.

Іслам значною мірою визначає напрям економічних відносин, форми державного управління, соціальну структуру тощо. Це – релігія, що активно розширює не лише свої географічні, але й політичні межі, утримуючи позиції фактора світового розвитку, свідченням чого є стрімке збільшення кількості її прихильників. У більшості держав Близького й Середнього Сходу іслам оголошений державною релігією. Саудівська Аравія, Іран, Пакистан – яскраві приклади країн, в яких іслам виконує роль не лише основи державної влади в політико-ідеологічному розрізі, але й регулює публічну та приватну сфери життя, релігійні діячі обіймають впливові посади, а сама релігія нерідко використовується як механізм маніпуляції свідомістю людей для досягнення власних корисливих цілей.

Негативний вплив на імідж держав Близького Сходу має процес врегулювання арабсько-ізраїльського конфлікту. Роками США докладають значних зусиль для того, щоб досягти мирного врегулювання конфлікту між арабськими країнами та Ізраїлем, врешті-решт розв'язавши проблему. Підтримка Сполученими Штатами резолюції про створення на території Палестини єврейської держави мало негативні наслідки для американських стратегічних інтересів на Близькому Сході, адже вороже налаштовані до ідей Заходу арабські країни можуть припинити постачання нафти.

Регіональну силу формують країни, багаті на запаси нафти: такі як, наприклад, Саудівська Аравія – країна, що досягла значного етапу розвитку за досить короткий проміжок часу. Країна посідає друге місце у світі за видобутком нафти і є лідером в її експорті. Саудівська Аравія відіграє важливу роль у процесі економічних відносин у регіоні і загалом є досить впливовою. Країна входить до Організації Ісламського співробітництва, ОПЕК, Ліги арабських держав і, поки що, це – перша арабська країна, що отримала членство у Великій двадцятці.

У Саудівській Аравії панує авторитарний режим і, спираючись на це, міжнародна організація Freedom House оцінює її як «Не вільна». Дипломатичним шляхом країна усіяко просуває інтереси ісламу в усьому світі. Хоча, незважаючи на союзницькі відносини із Заходом, Саудівська Аравія часто піддається критиці за поблажливість до ісламу зі сторони сусідів, що провокує формування досить неоднозначної ситуації і стає причиною локальних конфліктів. Водночас засоби масової інформації у Саудівській Аравії знаходяться під жорстким контролем, порівняно з іншими країнами Близького Сходу.

Подію 11 вересня 2001 р. вважають стартовою в обговореннях агресії на релігійному підґрунті. Під впливом репортажу американського телеканалу новин CNN, де літаки терористів вриваються у вежі-близнюки, в аудиторії сформувалася стійка негативна асоціація із ісламом. Водночас, вже сьогодні теми, які раніше не виносилися на загал, з'являються в обговореннях. Випадки тероризму, що безпосередньо торкнулися міжнародної спільноти, сприяли реформації ставлення до ЗМІ та появи відвертіших публікацій у Саудівській Аравії.

Важливо говорити про іслам у контексті медіа, тому варто зазначити, що починаючи з 2003 р., все ж почали з'являтися ознаки більшої відкритості. Роль медіа у формуванні громадської думки та культури не можна недооцінювати. Дезінформація призводить до поширення стереотипів, і, у такий спосіб, образ типового терориста ототожнюється із представниками арабських народів не лише на побутовому, а й на державному рівнях. Водночас ігнорується вивчення легальних ісламських організацій, які могли б бути джерелом інформації для усвідомлення особливостей суспільного становища в певному мусульманському регіоні.

Наприклад, Чарльз Курцман, американський соціолог, вважає, що така політика висвітлення тероризму призводить до консервативного ставлення та уявлення про мусульман; поведінки, повністю протилежній толерантній, а разом із тим і до невиправданої диспропорції в інших аспектах [2].

На противагу нестабільним відносинам США та деякими країнами Близького Сходу виступають Об'єднані Арабські Емірати. Вони мають стратегічне розташування вздовж південних підходів до Ормузької протоки, життєво важливого транзитного пункту для світового нафтового лобі. Завдяки прискореному розвитку нафтогазової промисловості в ОАЕ забезпечено найвищий серед держав Аравійського півострова середній річний прибуток на душу корінного населення. Зважаючи на те, що в країні високий рівень життя та економічних можливостей, уряд намагається

залучати висококваліфікованих працівників із сусідніх країн, у такий спосіб більшу частину населення складають емігранти. Розвинуті медицина, архітектура, мистецтво та сфера туризму – неабиякий показник стрімкого розвитку держави за такий короткий час, що може бути прикладом продуманої іміджевої політики навіть для Західних країн.

Варто зазначити, що близько 97 % населення сповідують іслам, проте конституція передбачає свободу віросповідання відповідно до встановлених звичаями релігійних течій, і уряд дотримується цього правила на практиці.

Загалом перспективи відкриття нових родовищ нафти і газу, значний стрибок розвитку, суттєві покращення усіх сфер життя країни, впровадження новітніх технологій, та й, в принципі, досить ліберальний погляд на цінності, що у цьому регіоні прийнято вважати західними, пов'язують із налагодженням відносин ОАЕ та країн Західної Європи і Північної Америки, які останнім часом особливо демонструють позитивну динаміку.

Наприклад, у 2009 р. президент Обама запропонував новий початок між Сполученими Штатами та мусульманами у всьому світі, заснований на взаємному інтересі та взаємоповазі. Зокрема президент зазначив, що США будуть прагнути до всебічного взаємодії з країнами зі значним мусульманським населенням шляхом розширення партнерських відносин у таких сферах, як освіта, економічний розвиток, наука і технології та охорона здоров'я, серед інших, продовжуючи спільну роботу над вирішенням проблем, що викликають спільний інтерес: «Я приїхав сюди до Каїра, щоб шукати нового початку між Сполученими Штатами та мусульманами у всьому світі, який базується на взаємному інтересі та взаємній повазі і ґрунтується на істині, що Америка та Іслам не є винятковими і не повинні конкурувати. Натомість вони перетинаються та поділяють загальні принципи – принципи справедливості та прогресу; толерантність та гідність усіх людей» [3].

На сьогодні західна цивілізація все ще утримує лідерські позиції, проте водночас мусульманські суспільства активно примножують свій економічний та військовий потенціал. Багато арабських країн опинилися на такому етапі економічного та соціального розвитку, які є значним стрибком розвитку. Сумнозвісна «вісь зла», що охоплює п'ять мусульманських держав: Іран, Ірак, Сирію, Лівію, Судан, у повсякденній свідомості західних людей побутують стійкі уявлення, які стосуються ісламського світу, – він викликає страх і недовіру, увага фокусується на негативі, і ми забуваємо про позитивні зрушення сусідніх країн регіону, за якими майбутнє.

Оскільки іслам і релігійна свобода є однією з найважливіших проблем нашого часу, світова спільнота потребує продуманих стратегій: побороти догмат насильства і ненависті можна лише реформацією, а активне використання медіа-ресурсів, залучення лідерів думок для поширення ідей миротворчості та мирного співіснування у межах багатоконфесійного суспільства сприятиме покращенню ситуації і допоможе розмежувати лінії між реальною загрозою і країнами з партнерськими можливостями.

Джерела та література

1. Люльчак З. Бренд та брендинг країни – інноваційні інструменти та перспективи становлення. Національний університет «Львівська політехніка». URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/26102/1/Liulchak.pdf> (дата звернення: 01.04.2020).
2. Євтушенко О. Н., Присяжненко І. О. Політологічний вимір концепту «брендинг держави». Наукові праці. Політологія 236.224 (2014).
3. Обама закликав США та мусульманський світ до порозуміння. Голос Америки. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/a-49-2009-06-04-voa4-86879057/222039.html> (дата звернення: 01.04.2020).
4. Іслам і Захід. Frontline URL: <https://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/muslims/themes/west.html> (дата звернення: 01.04.2020).
5. Мусульмани в Європі: побудова «проблеми». The Search for Europe: Contrasting Approaches. URL: <https://www.bbvaopenmind.com/en/articles/muslims-in-europe-the-construction-of-a-problem/> (дата звернення: 01.04.2020).

Булега Кристина

ПОБУДОВА МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ НАЦІОНАЛЬНИЙ БРЕНД UKRAINE NOW

***Анотація.** Дослідження присвячене феномену національного бренду держави, розкриває його сутність та складові. Теоретичним підґрунтям виступає концепція бренду держави С. Анхольта, а основною метою є вивчення концепції національного бренду України як інструмента формування позитивного іміджу держави у міжнародних відносинах. Розглянуто сутність брендової кампанії Ukraine Now, виділено перші маркери іміджевого зростання держави в очах міжнародної спільноти.*

***Ключові слова:** національний бренд, державний брендинг, імідж, міжнародні відносини, Ukraine Now.*

***Abstract.** The research tells about the phenomenon of the state's national brand, its meaning and elements. The main theoretical background is the S. Anholt's state brand conception. The main goal is to study the concept of the national brand of Ukraine as a tool for forming a positive image of the state in international relations. The essence of the branding campaign Ukraine Now is considered, the first markers of image growth of the state in the eyes of the international community are highlighted.*

***Keywords:** national brand, state branding, image, international relations, Ukraine Now.*

Одним із завдань діяльності акторів на міжнародній арені, в нашому випадку – держави, є створення позитивного іміджу та образу в очах світової спільноти. Із цим завданням може впоратися особистий бренд країни, який у науковому обігу називають національним або державним.

Якщо раніше основним завданням державних очільників було створення образу сильної у політичному, економічному та військовому плані країни, образу надійного союзника чи партнера, то сьогодні варіацій позиціонування держави на міжнародній арені, які виходять за рамки цих критеріїв доволі багато. З-поміж них – образи туристично привабливих